

B A J A

vegyes tartalmu hetiközlöny.
Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztői iroda,
hova a lap szellemi részét illető kérdések és levelek küldendők:
Hajnald utca, régi posta épület.
Levelek csak bérmentesen fogadjatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:
Az előfizetési pénzek és hirtelések a kiadóhivatalban — N. A. a y L. a j o s k ö n y v o m á d i á b a — küldendők be (Sódog-tér, Scheiner-féle ház.)

Előfizetési árak:
Egész évre 5 frt. — kr
Fél évre 2 „ 50 „
Negyed évre 1 „ 30 „
Néptanulóknak egész évre 4 „
Egyes szám ára 10 „

Hirdetési díjak:
Háromszámos petty sor 8 kr.
Nyúlterben sorokint 15 „
Bélyeg minden beiktatásért 30 „

Baja 1878. augusztus hó.

A folyó hó 13-án tartott közgyűlésből 6 tagu küldöttség választatott meg, kiknek feladata azon mozgósítottak családjai részére segélyadományt gyűjteni, kik nyomorult szegénységben apró gyermekekkel terhelve önmagukon segíteni nem tudnak.

Ezen bizottság abban állapodott meg, hogy öszvecsoportosított város-részenként segédül több bizottsági tagokat magához felvévén, a közgyűlésileg megbízott küldöttségnek négy tagja belvárosban; — a segédül felvett bizottsági tagok pedig a külváros részekben szinte négyenként az illető város-részi tizedesek vezetése mellett házról-házra segélyt gyűjtenek.

A segélyszedő bizottsági tagoknak feladata oda is kiterjesztetett, hogy mentükben azokat is puhatolják ki, kik családi nyomasztó körülményeknél fogva segélyezendők lesznek. — Mi végül nekik az egyes városrészekből mozgóítottak névjegyzéke is a gyűjtő ivekkel átadattak.

Végül még megemlítendő, hogy a 6 tagu küldöttség a város mint erkölcsi testület részéről nyújtandó segélyül a közgyűlésen 500 forintot hoz javallatha.

A pénzintézetek, és a helybeli két nőegylet külön írásbeli felhívással fog segélynyújtás végett megkerestetni.

A »Baja« tárcája.

Az érzike szerelme.

Beszély.

Irta Tauber Róbert.

XIV. folytatás.

Mintha nem is neki szólnának a szavak, Lebel háttal fordított a szolónak és még mindig szem előtt tartván a tömeget, lassú léptekkel ment a ravatal lábánál álló Genofevához. És vállára tévén újját, mely mozdulatra a réá övölté feleltemmel tekintő nő térde roskadt, kiszámított lassú hangon mondá:

„Nem az én szavam legyen az mely napfényre hozza az igazságot, mely leléccázza a világ előtt szenteskedő, titokban irtoztos bűnöket elkövető tetteit. „Nem az én ajkam hozza annak bizonyítékát, hogy a meghalt, kit fájó szívvel fiztetek meg, nem egyéb közönséges gonosztevőnél, közönséges gyilkosnál — hanem e hőgy ajkáról, ki a megholtak leánya volt, hangzék el a homályt felderítő, szavaimat megpecsételő igazság szava.“

Minden szem Genofevára irányult, ki ónszínbe játszó arccsal riadt vissza a pokoli tekintet előtt, mely bilincsbe verte eszmét, lélcázolta nyelvét, hogy még szólni sem tudott, hanem csak nyögött és fejt rázta.

„És én mondom neked, hogy bizonyítani fogod szavaim igazvoltát és én mondom neked, hogy Te lemondasz az, ki e tisztességes külső alatt rejtő romlás ki fogja tártai a meglepett világunk.

Nem volna ugyan szükségem további bizonyítékra: reszkedő tested, merev tekinteted, szótlanságod és halvány arczod mindennél világosabban tanuskodik mellettem. De én akarom, hogy szólj és hogy a te ajkad mondja el a vádat!“

Genofeva érvé mint hűtő és légték nyit szavába,

Fel tehát Baja lelkes polgárai, mindnyájan nem mehetünk e harcba, de igen is azok családjáról, kik éretünk és helyettünk vannak ott a véres küzdelemben, polgári kötelessége az itthon levőknek gondoskodni, — hozza meg mindenki e célra tehetsége szerént a hazafias áldozatot.

A Budapest-Zimonyi vaspálya.

Folyt. és vége

E vonal az említett nemzetgazdászati tekinteteket kivül politikai okokból is szükséges.

E vonal Budapesttől Ujvidéki csaknem mindenütt magyarok lakta tájakon futna keresztül, s így a Duna-Tisza közti magyar elem jóllétét szellemileg és anyagilag is egyaránt emelné: a külpolitika tekintetéből pedig kétségtelen, hogy államhatalmi praepotentiánkat csak a Balkán félszigeten gyakorolhatjuk; oda kell tehát törekednünk, hogy ott egyetlenegy fontosabb politikai vagy nemzetgazdászati kérdés se oldassék meg nélkülünk, s épen ezért oly közlekedési irányt kell arra létesítenünk, mely e cél elérésére a legalkalmasabb.

A Balkán félsziget északi része, nemesak politikai, ethnographiai, de kereskedelmi tekintetben is három részre osztható; e kis országok önálló szerepre nincsenek hivatva s idővel kisebb-nagyobb mértékben Ausztria-Magyarországra fognak támaszkodni, vonjuk őket mielőbb vasuti hálózatunkba, és pedig Románia fővárosát Erdélyiely, Boszniát Károlyvárossal, és Szerbiát Zimonyon keresztül Budapesttel.

mint égeti ott hamuvá az akaratörővögző csírát. Mégis iszonyú erőköddéssel felemelkedett térdelő helyzetéből és mint a kigyó szája előtt vonagló madár bődült tekintettel nézett maga körül.

„Emeld kezed ég felé és annak lelki ádvére, ki itt nyugszik, annak lelki ádvére, kit egy óra előtt temettél és azon lény boldogságára, mely szíved alatt nyugszik esküdjél meg, hogy a mit mondtam, nem igaz, hogy apád, Kábi Jóhannau nem férjednek gyilkosa!“

Egy pillanattig villant fel valami akaratörő féle Genofevában, egy lépést tett a ravatal felé, felemelte kezét — de a másik pillanathban ismét lehullott az, és némán szótlanság állt meg.

A legszentebb érzelem a földön, az anyai szeretet is a pokellal szövetekezett és a lény, ki saját lelki ádvé semmibe sem tekintette magát, hogy atya emléket megővja a gyalázattól, visszabrazadt azon gondolatról, hogy még meg sem született gyermekére hívja le a bűszülő Istenség átkát.

A tengeri vihar legnagyobb kitérése előtt perczig szünetet tart. Mintha a vihar szellemi és pillanat alatt minden erjüket akarják egybegyűjteni, hogy aztán romboló erővel neki zudulva a hullánokon hánykódó hajónak, azt a sziklán szétzúzzák és e nyomorult ember mánek, mely velök daczolni mert, egyszerre mindenkorra vessenek véget.

Ily esend a vihar végkitörése előtt volt az is, mely Lebel szavaira beállt. Minden szem égető vágyggyal csüngött a ravatalon és Genofeva reszkető alakján, ki nem mert: atya ártatlansága mellett bizonyítani, ki e hallgatása által megpecsételte a vádat.

Aztán egyszerre neki zudult a vihar, a vérbe borult szemek lángoltak a megalátás érzete által keltezt dűbben, a halvány ajkak irtoztos káromlásra irtoztos fármára nyitlák meg.

Ezer meg ezer övöl badonázott a léghen és mindenik azon szándékkal vezetettve, hogy a ravatalra

Ne fegyverrel, hanem kereskedelmünkkel domináljuk keletet.

E pályának hadászati szempontból okvetlenül Péterváradot kell érinteni, s irányára nézve a következők vonalak jöhetnek combinatióba:

Budapest-Baja-Zombor-Ujvidék.

Budapest-Baja-Kula-Ujvidék.

Budapest-Almás-Kula-Ujvidék, vagy

Budapest-Szabadka-Verbász-Ujvidék.

Hogy mely vonal volna legelőnyösebb arról máskor.

„U.“

H I R E K.

—Nemes tett. Baja sz.k. városa a mozgósítás által inségre jutott helybeli családoknak segélyezésére 500 frtot szavazott meg és e nemes emberbaráti célra ma gyűjtést indít meg, az egész ügy vezetését egy bizottságra ruházván át: mondanunk sem kell, hogy e tárgyban kiváló érdeme van t. polgármesterünknek, kit úgy hivatali buzgalma mint minden humanus ügy felkarolása méltán köztisztelést tárgyává tett. A gymnasiumi lelkes ifjúság e jótékony célra közel 80 fto gyűjtött, melyet e lapok szerkesztője e mai napon dr. Hauser Mór polgármester urnak átszolgáltatott, azon czélból, hogy azt a városi erre kiválasztott bizottság a többi általa ezután gyűjtendő összeggel a helybeli 230 mozgósítottak közül azok családjainak juttassa a hol a kenyérkereső és család fenntartó távoztaival inség köszöntött be. A nemeskülvü ifjak egylete, kik szüendejüket ily szent czél elő-

tesztvja dühös megvetésüknek e nyilatkozatát megéreztessek a még mindig mosolygó hullával.

De mielőtt még az első csapás süjtött volna a tömegből egy magas alak rohant elő — a közlőalkotatós kézzel félre tolván ott termett a ravatal előtt. — Arjoh volt; halvány arczán a méltatlankodó harag bírta égett; szelid ábrándos szemei haragos villámot szórnak, melyek láttára mindenki, még a gaz gyilkos is megdöbben. És esengő szava tülhangzik a dühöltas tömeg lármáján:

„Eszelenc — kiált és szava reszket az iszonyu megindulásban — mi tevők vagytok? E nyomorult gaz vándjára akartjátok a legszönyörű sérelmet elkövetni azon, kinek szava felszázadott át Isten szava volt nektek? E nyomorult áruló vándjára akartátok magatokat az egész világ megvetésének a törvény kérelhetetlen szigorának kitenni mely a megholt megbecsületesét a legszörnyebben sújtja!“

„De ő gyilkos volt! — hallod-e gyilkos! monda tájétkozó ajakkal Lebel — meglótt saját leánya férjét! szívébe szurta a kést hallod-e a kést!“

„Hazudsz gyáva! — dorog Arjoh — e férfi nem volt, nem lehetett gyilkos. Ez a halálban oly béken mosolygó arcz nem lehet gyilkos arcz! E átszemeltült vonásokra nem bocsátkozhatott örök béke azon tudattal az elszálló lélekben hogy vérbűnért kell majd ott lent megfelelni. És ti — fordult a bocherekekhez kik ismerették e férfit teljes életében, kiknek több volt mint apa, több mint tanító, kik tudjátok, hogy mily távol volt meg gondolatban is minden ilynemű től meg akartjátok engedni, hogy Rawtok hulltestét meggyalázzák? Ti kik ismertétek e nyomorult kigyót, mely csak sötétben mar, midőn az álmozat nem védheti magát, még e is hittétek e vádat? Szegény reátok! Én a töle kiátkozott kelek védelmére, én a töle elűzött százaszoroson visszhangoztatam: A mit e kaján mondott nem igaz és vakmerő tolokodására nem ismerek más feleletet mint ezt!“

És Arjoh magasra emelt keze lehullott és Lebel

mozdítására használták, a mai napon felszlik, a mennyiben a kezdődő tanév gondjainak más irányt szab: vegye ezentúl e jótékony gyűjtés ügyét a város kezébe, és járuljon annak gyűjtőivein mindegyikünk tehetsége szerint a háború által okozott enyhítéséhez!

— *Figyelmeltetés.* Ki képezdebeli tanulókat mint házi tanítókat, vagy más megfelelő minőségben használni alkalmazni kíván, fölkérlek, hogy kivánságát az intézet igazgatójánál bejelenteni sziveskedjék. Kelt Baján, 1878. aug. 30-án. — Az igazgató.

— *Tengernyi szekér.* Pestmegye alsó részéből f. hó 4-én 500, felső részéből pedig f. hó 10-én ismét 500 szekér fog Baján a hadparancsnokságnál jelentkezik, s innét a harctérre indulni: A hadügyminiszter Baját tüzte ki e szekerek találkozási helyét.

— *Dinyészet.* A Horváth féle kertben finom dinyék jutányos áron kaphatók. Haladunk e téren is.

— *A burgonyának* ide izét sokáig meg lehet tartani — írja a „Fal. gazda” — a következők módon: Ki kell válogatni még ősszel a burgonyát s annak egy részét, t. i. mit tavaszra szánt a gazda, le kell önteni egy dézsában vagy kádban forró vízzel, s azt rajta hagyni addig, míg a csírák a forró víz meg nem ölte. Azután meg kell azokat szárítani a napon és száraz, fagymentes helyre eltenni. Az így kezelt burgonya tavaszszaj is ép oly józú lesz, mint ősszel volt. Miután még most ideje van azt megkísérteni, küzöljük ez eljárás, hogy olvasóink vehessék hasznát.

— *(Arany kolbászok.)* Berlinben egy élelmes vendéglős úgy intézkedett, hogy szombatokéint „aranykolbász evést” rendez helyiségében. Minden harminczdik kolbászban egy darab arany van s minden asztal 30 ember számára van terítve. Nagyon érdekes látványt nyújt, midőn a harmincz ember a legnagyobb vigyázattal mozgatja állkapcsait, hogy valamiképp az aranyat el ne szalassza. A szerencsés találok némelyike egészen elragadtatva kiált föl, míg a másik észrevétlenül iparkodik a talált aranyat szájból a kézbe csiszítani. Az aranydarabok nagy része azonban rendesen még az este visszavándorol a furfangos vendéglős zsebébe.

— *Hogy fogják Amerikában a szamarat?* A mult napokban egy élelmi szerető úr emberrel találkozok egy másik, a ki azzal kezdte a beszédét, hogy bezeg tud jó élelet, csakhogy nem meri

elmondani, mert kicsit goromba. Az élekedvelőnek sem kellett több, nem nyugodott addig, míg meg nem ígértette az éle közlése. Mielőtt azonban ez megtörtént volna, ismét szabadkozott az éle tudója, hogy még sem mondja ő el, hogy hogyan fogják Amerikában a szamarat, mert majd megharagszik. Nem én öcsém, szólt ez, nem haragszom meg, csak mond el. Kezet ad rá? kérte a másik. Ugyan ne himezz-hímözz, itt a kezem, mondó hát hogyan fogják Amerikában a szamarat. Az elbeszélő, megfogta a nyújtott kezet s csak annyit mondott: így ni!

— *Hős asszony.* Hat egyén követelt a mult hétfőn hajnalban behocsátatást Rosenberg Márton samsoni lakós fűszerkereskedésbe. A gazda nem lévén otthon, neje, ki egyedül volt, nem merte az ajtót kinyitni. A hat jómárad azonban betörte az ablakot és már azon helyzetben voltak, hogy a betört ablakon a szobába másszanak. A megrémült asszony, ki a káromkodásokból is eleve kivette, hogy rablókkal van ügye, a vész pillanatában különös mentő gondolatra jutott, s azt végre is hajtozta azonnal. Nevezetesen az elárulástára szánt tört paprikából egy marokkát az ablak felé közeledett, s azt épen abban a pillanatban szórta az egyik rablónak szemé közé, midőn az az ablakból a szobába ugri szándékozott. Ugyanigy cselekedett a többivel is, a kik ilyen módon szeméik világtól habár rövid időre megfosztattak. Ezután az asszony zajt ütött, s addig míg a semmirekellők az udvaron levő kútnál szeméiket mosták, (minek következtében azonban a paprika még jobban csipete nemcsak szeméiket, de arczseizeiket is,) a zajra összegyűlt lakosságnak sikerült a hat jó madár közül ötöt azonnal elcsipni.

— *Vesztett fejszének a nyele.* Egy vidéki ur elvesztette 200 forintját, kereste kerestette, mindhiába s már belenyugodott a sors végzésébe, hogy hát kárban marad, mikor egy pénzse levelet kap következő sorokkal: „Tisztelt uram! Ön elég szerencsétlen vala elveszteni 200 forintot, én pedig elég szerencsés valék megtalálni azt. A törvény szerint engem illelne 20 forint leldij, önt pedig annak levonásával 200 frt Hanem én megfordítottam a dolgot: megtartom magamnak a 180 frtot s ide mellékelve küldöm a 20 frt leldijt. Amint én erről le tudok mondani az ön részére, remél-

lem, ön is leend olyan nagy lelkű s lemond a 180 frtról az én részemre. Lemondásában vigasztalja a közmondás, hogy meg van legalább a vesztett fejszének a nyele. Tisztelettel N. N.

— *Agyunsült húst* meg bizonyára alig evett valaki olvasóink közül. Nos, hát a mi katonáink ilyen étel is találtak föl Boszniában. Egy temesvári fiú e találmányról ezeket írja: Egy tűzcsapart épen főzéshez készült, mikor az ellenség rajta üt s a batteriának ki kellett szállnia a harcra: a legénység már 48 órája nem evett volt s odáig volt az éhségtől. Azt tették tehát, hogy huszporzójukat az ágyukhoz hozatták maguk után s mi alatt egyik részük az ágyut sütögette, a többiek vaskos karjukkal porhanyóvá kalapálták a húst, aztán rákötötték az ágyúcsőre s úgy sütötték meg az izzóvá lett ágyun. A levél írója azt mondja, hogy soha sem evett jobb izüen sültet. — Ajánljuk a gourmandok figyelmébe.

— *Hangverseny a levegőben.* Érdekes kísérletet tett e hét elején Párisban a balon captif. Egy katonai zenekarnak ugyanis nagyobb részét föl vitte magával a levegőbe, mintegy 100 méternyi magasságba. Azok oda fon egy rohaminduló játsztak, a földön maradt kollegák pedig egyes helyeken, hol t. i. a darab megkívánta, közbevágáltak. A légi hangokat igen tisztán ki lehetett venni, sőt a tuillierák romjai közül igen tiszta viszhang felelt. Ezen sajtóságos hangverseny kísérleteket ezental gyakrabban fogják ismételni.

— *Szenzációs falragaszok.* Berlinben egy vendéglős bált akart rendezni, melyet a mult szombaton nagy piros falragaszokkal hirdettet. A falragasz a törvényes hirdetőnyel alakját viselte s fölülről vastag betűkkel a következőket lehet olvasni: „Nyomozólevéllel üldöztetve” és alatta pedig aprotb betűkkel: „nem lesz az, ki e bálba eljő.” Az egész falragasz egyáltalában nagyon megréftalta a berliniek kíváncsiságát; s mint-hogy a kíváncsiak roppant tolongása miatt csak futólagosan lehetett olvasni, a közönség közt azon tévhir terjedt el hogy ismét valamely borzasztó büntény lön elkövetve. A falragasz a fenytöltigyi rendőrség által lezöpettet, a bált rendező vendéglős ellen pedig közbetrány előidézése miatt vád emeltetett.

— *Hogy s miképp lehet két tehénből egyet csinálni,* azt egy saratogai Jenki megfejtette. Ő

arcán rögtön vörös folt jelent meg. — Vadállati ordítás hangzott el. Lebel pillanatra megfordult ön maga körül, aztán előregörbített ujjakkal rohant Arjehre. De már erős fal választotta a két haktós ellenséget el.

Fél, mozgó fal volt ez. Arjeh szavai viszhangra találtak a bohocerk szívében, felocsudtak a meglepetésből, melybe őket Lebel vádja és Genofeva talányos hallgatása silyesztette. És most ott álltak a ravatal előtt és égtek a vágytól a történet sérelmet v a ki ki n megboszulni.

És most egy furcsa alak közeledett, furcsa és nevetéses. Más körülmények kézt bizonyára hangos habota fogadta volna a szaladva közeledőt, de most minden szíj telve volt a nevetéstől eltérő érzelmekkel. És így csakugyan csupán megörva arcokkal találkozott az öreg Riwkeh.

De ez öt ép oly kevéssé zavarta meg mint a furcsa, ez alkalomhoz ép nem illő tolette, mely bajját mondta: A hátán nagy zsák, melyben aligha nem egy pár életut kakas viaskodik, legalább a reggeli hirmők bájos hangja az, mely a zsákóól kiszól.

Jobb keze ismét zsakot tart, mely a szállinkozó-mustrák szerint, nem tartalmaz egyebet remek lúd-tollnál. Jobb karján egész fel a vállig valami fekete, kopott szövet, melyben csak hosszú vizsgálódás után ismerünk papi talárra. Bal keze hosszú sóprút nyújt el melynek szárán olyas valami odaköve, mi megerősít bennünket azon gondolatban, hogy a Riwkeh valami vándor színész csapatot rabolt meg, lévén az nem egyéb, egy hosszú, ősz fűszakálnál, egy már szőrenehagyott parókával együtt.

A Riwkeh észre sem veszi, mily szimpadi hatást kelt az ő váratlan megjelenése, csak fuldokló hangon kiált: „Ne higyetek neki! ne higyetek neki! nem igaz mit mond! ő a gyilkos!”

Mint-hogy Arjeh volt az, ki épen most szólt, mi te megéztet, hogy minden szem reá irányult.

De ő büszkén állt meg a szemek keresztüztüében, egy vonása sem változott.

„Nem ez nem ez a másik! — hebegé ismét Riwkeh — a moszerer, a Lebel a gyilkos!”

„Én!” — kiálta ez és egy lépést tón előre, mintha az öreg Riwkére akarna rohanni.

„Igen te — mondá ez, kinek már egészen jól pergett a nyelve te! te! — és minden „te”-nél közelebb hozta a seprűt Lebel arcához — vicsgorasz csak fogadtat, engem nem ijesztesz meg! ott voltam a Séndelnél látogatóban, a Séndel nekem hugon; beszélgettünk és megpanaszoltuk a szegény Raw balcsotét. Most a Séndel kezd panaszokdni, hogy a Lebel, ki nála lakik, utobbi időben oly furcsa.”

Éjszaka midőn más becsületes ember alszik, ő fel és alá járálk a szobában, nagyokat dobant lábával, fogait csikorgatja és oly iszonyatosan káromkodik, hogy az embert a hideg leli félelmében.

És tegnap este mit teszen? Elmegy hazuról hét órákor és 11 órákor dörömböli ki a Séndel ágyából. Ez midőn ajtót nyit, majdnem hanyat esik ijedtetben, mert a Lebel arca olyan halvány, hogy bisz izten meg lehet rajta rémülni. Kezében nagy csomagot tart — odadobja az ágy alá és se „jöröggett” se „józjakát” megint elsielt.

És midőn reggeli hét órákor haza jön, annyira vig, annyira jókedű, hogy a Séndel még jobban félt tőle. Azt mondja, hogy — Istenbocsá! — de úgy nézett ki, mint a macska, mikor megetté végre az egeret, melylyel jó sokáig eljátszott.

Nekem mindjárt gyauult volt a dolog, jól ismerem a Lebelt és tudom, hogy a títól minden gonoszág kitelik, és tudja! honnan én mindjárt azt gondoltam, hogy a Lebel a gyilkos! Megkértem a Séndelt, hogy mutassa

meg a csomagot — és mit látok benne? Ezt ni! — és Riwke a seprű függőekére mutatott — most eszembe jutott az is, mit mondtól nekem ma reggel a Csicsák bakter: „Riwkeh nécm, ugymond, és nagyot eszünk, mert a Csicsák szomszéd minden szónál meg szokott esküdni — akármí legyenek, de én ma éjszaka csodát láttam.

Ott állok az utcasarkon és nézem a göncölszeke-rét — ha ezt mondja a Csicsák, akkor annyit tesz, hogy nagyot huzott a kulacsból, veti közbe Riwkeh — midőn elmegy előttem a Rabbi Jochanau. Ilová mehet ez ilyenkor? Csak tán nem a koresmába? — mert ott jár mindig a Csicsák esze! — És alig hogy ezt mondom, már megint elmegy előttem valaki és ez megint nem más mint a Rabbi Jochanau.

Mindjárt gondoltam, hogy ennek halál lesz a vége, mert az én Panna nécm, ki nagyon ért a kártyavetéshez azt mondta, hogy a kit két alakban látunk, az bizonyosan meghal az évben!”

Akár meddig beszélte volna a Riwkeh, hallgatól nem fáradtak volna bele a hallgatásba. Eszre sem vették a nagy hallgatásban, hogy valaki elosont körülből — pedig ép róla Lebelről — folyt az Arjeh.

„Elsietek a Séndeltől, hogy az Arjehnak elmondjam mit hallottam — és Riwkeh szerezetelenen tekintet az „ő hára” — utközben találkozott a Palkó kisbíróval, ez pedig orrom alá tart valami kést, úgy e Riwkeh hugom, nem nézém meg ezt a kést? A te kezeden meg keresztül a falu minden roszdója — ez a Palkó oly tréfás és mindig hugának mond, noha háromszor oly idős vagyok mint ő — nem ismered ezt a kést is? Jól nézd meg! nem mindennapi biccsa, ezzel ölték meg ma éjjel a J á g e r t.”

És én uram Istenem, majdnem hanyatt estem ijedtemben! hisz ugyanazon kés ez, melyet nem rég

ugyanis egy tehéntől meg fizette a legeltetési díját, és mind a két tehent legeltette ugyanott, anélkül, hogy a csaláson rajta érthették volna, mit ő eképen hozott gyakorlatba: reggel 9 óra tájban a kün levőt hazajuttatva mindennap azon ürügy alatt, hogy privát reggelijében részeseülhessen a tehén, aztán a másikat hajtotta ki, mely szintén fehér volt, délután ugyanezt tette, s így mindegyik fél napon át legelt; a többi tehének észrevették ugyan a csalást, de nem szóltak egy szót sem.

— Egy nő azon parancsot adta jámbor cselédjének, hogy minden látogatót utasítson el, azon kifogással, hogy nincs otthon. Este elbeszélte, hogy mindenkit, még testvérét is elutasította. „Azt nem kellett volna tenned“ mondja az aszszony, „testvérem kivétel, ő neki mindig itthon vagyok.“ Nemsokára ezután elutazott az urnó: testvére ismét előjött, kérdésközdött utána és bebecsátott. Miután azonban nem akadt nővére, összeházasította a cselédet miert tette bolondá. „Ugy“, felelt a leány, „nem volt itthon? Azon csodálkozom, mert azt mondta nekem, hogy az ön számára mindig itthon van.“

— *Szerelmek szállodája.* Van már ez is, Kentuckiban egy szállodatulajdonos mély tisztelettel tudatja a n. ér. közönséggel, hogy a szülői háztól megszökött szalmeszek az ő szállodájában leszállított áron kaphatnak szobát.

— *Anyai szeretet.* Megrendítő drámának volt színhelye e napokban egy főúti ház Budapesten. Egy még fiatal és férjétől elvált nő lakik ott. Most férje meglátogatta, hogy a törvény által neki ítélte két gyermeket elvegye az anyától. A törvényszék midőn a szigorú ítéletet kimondta, nem vette figyelembe, hogy a gyermekek határtalanul ragaszkodnak anyjukhoz. Az anya könyei kérései, s a gyermekek siránkozása nem voltak hatással a kemény szívű férfúra. A férj erőszakkal fenyegetődzött. A kétségbeesett nő ekkor lábaihoz veti magát és azon kérte, hogy legalább az egyik gyermeket hagyja meg nála. A jelenlévő törvényszéki személy is annyira megindult a jeleneten, hogy maga is kérte a férjet, hogy engedjen a kérésnek. Már ingadozni kezdett, midőn belépett kiről tudta, hogy a válás oka: neje csábítója. Egyszerre vége volt minden engedékenységeknek. Egy gyors mozdulattal megragadta gyermekeit és levitte a lent várakozó kocsiba. A kocsit

loptak tőlem, melylyel mindig gyanusítottam a Lebelt. No várj csak! hát arra kellett neked a kés, hisz tudom Isteneim, megadod az árát.

A mint a kapu előtt elmegyek, hallom a Lebel hangját, midőn a mi jó, Isteben bologut Rawuukat szidja. Besietek és ép jókor jöttem, hogy ez Istentelent megcáfolyjam!

Az „Istentelent“ említésére minden szem Lebelt kereste és nagy lón a bámulat, midőn eltántét észrevették. Tán újra zavar kerekedett volna, de Arjeh, ki az imént valamit sugott a Rivkeh fülébe, mire az kissé szégyenlesen nézett végig ruháján, a házba sietve, holniját lerakta, és a gyászmenethez esatl.kozott aztán, — Arjeh odament a Rawhoz és annak is mondott halkán valamit, mire ez harmadszor hozzáfogott beszédéhez és ez egyszer nagy könyőzapor közt szerencsésen be is fejezte.

A hosszú menet végig házódott a helység szűk utcáin, kikanyarult a poros uton és belépett a sarkert kapuján. Arjeh ismét hátulról csatlakozott a kísérőkhöz, de ez egyszer minden szem tudta, hogy merre van.

És egy nő szem is találkozott némelykor az ő tekintetével, és valahányszor ez történt, abban felillant az örömegek egy gyöngye sugara, miként a sötét éjt egy fényugár hasítja át.

És e szem beszélt is ilykor és beszédének értelme ez volt: „Nem elég-e, hogy lángolóan szerettelek, még arra is kényszerítesz hogy bámuljalak, hogy bámulatom nagyobb legyen, mint szerelmem!“

És midőn a koporsót lebecsátották a sirba s a Raw megkezdé az imát, minden szem könyvelt volt, minden szív őszinte fájdalomtól rezgett meg — sok volt miert a halottól bocsánatot kellett kérni.

A vas pedig megtisztult a rozsdától és fényét nem veszti többé el a betegség pora.

Folyt. köv.

alig halad még pár lépést, midőn kétségbeesett sikoly hallatszott. Az anya hangja volt, ki félig ősrülten a ló alá veté magát, nyilván öngyilkossági szándékból, Szerencsére sikerült a nőt megmenteni és a szivszaggató jelenet annyira hatott a férjre, hogy a nőt is magával vitte lakására. Az anya vissza nyeri nemcsak gyermekeit, de férjét is.

— *A régi dinnyemag előnyös voltának oka* Dinnyészeink előtt üsdéktől fogva ösmeretes azon tapasztalati tény, miszerint a friss dinnyemag után alig kapnak gyümölcsöt, s hogy legjobban a 3 éves magot vetésre használni. Ezen tény okát Cazzola florenci kísérletei teljesen kiderítették. Egy-két-három-négy és öt éves dinnye magokkal több éven át termelési kísérleteket téve, azt találta ugyanis, hogy a friss mag után kelt növény majdnem csupa him ivaru virágot adott, s csak elvétve gyümölcsöt adó női-ivaru virágot. Az egy és két éves mag után mindinkább növekedett a gyümölcstermő virágok száma, a 3 éves mag után körül-belül egyenlő volt a két nemű virágok száma, s ebből magyarázható meg: miert legjobban a három éves mag. Az öt éves mag után majdnem csupa nőivaru virágot hajtott a dinnye növény, úgy hogy himpor hiánya miatt mesterséges termékenyítése volt szükség.

— *Bók a törvényszéki elnöknek.* Egy amerikai törvényszék előtt nem rég egy nő megtagadta a feleletet a hozzá intézett kérdésre. „Miert nem válaszol ön?“ — „Mert azt mit mondanom kellene, tisztességes embernek nem szabad hallania.“ — „Jól van no,“ vélekedék az államügyész „sugja hát az elnök ur fülébe.“

— *Ujabb adakozás* a mozgositás folytán inségre jutottak javára az ifjuság ivén — Augenföld Adolfné 2 frt, Herzfeld Jakabné 2 frt, Herzfeld Nanette 2 frt, Schön Károly 2 frt, Milassin Ida 2 frt, Bachrach Árminné 1 frt, Busch Bernát 1 frt, Beyer Károly 1 frt, Berényi Dániel 1 frt, Boschán Péter 1 frt, Bruck Mórné 1 frt, Bernhard Borbála 1 frt, Csibry Lajos 1 frt, Drescher Ede 1 frt, öz. Drescher Anna 1 frt, Fleischman B. 1 frt, Fried Móráné 1 frt, Gludováz 1 frt, Greiner Lina 1 frt, Hirsch Lázár 1 frt, Korény-Schek Vince 1 frt, Langenbacher József 1 frt, Magyar biztosító Társaság 1 frt, öz. Maróczy Mária 1 frt Michlits István 1 frt, Liebl András 1 frt, Olay Lajos 1 frt, Pollák Jakabné 1 frt, Pintér Ferencz 1 frt, Paskhusz Ignác 1 frt, Schön Antalné 1 frt, öz. Schön Marie 1 frt Spitzer Móráné 1 frt Tomasits Albert 1 frt, Spitzer Ignátz 1 frt, Weisz Adolfné 1 frt, Weisz Samu 1 frt, Weidinger József 1 frt, Deutsch Berta k. a. 50 kr., Deutsch R. M. A. k. a. 50 kr., Karády Ferenczné 50 kr., N. N. 50 kr., Poplofskyné 50 kr., Scheiner Ferencz 50 kr., Ekstein Mátyás 40 kr., Ozman 40 kr., — Tépés: zárda 1 kilo 32 deka, Kanyó Berta 1 kilo 32 deka, Kazal Ilka k. a. 52 deka, Langenbacher József 50 deka, Chalupa János 40 deka, öz. Balázs 30 deka, Mandl Jeremiásné 21 deka, Kohn Simonné 16 deka és 8 darab sebkötő, Weidinger Nett 17 deka, Karlovits István 60 deka váson. Adakozások a „Tépegújító egyesület“-nél Péntek az aug. 30-ig bezárólag.

Kiadói szó!

Tisztelettel felkérjük azon t. cz. vidéki előfizetőinket, kik a II. félévről hátralékban vannak, miszerint azt mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Baja, 1878. sept. 1.

Tisztelettel

a „B A J A“

kiadóhivatala.

Irodalom és művészet.

— *Beküldett: Természettani Földrajz tanulmányok a magán használatra.* Irta Lovcsányi Alajos Gyula polg. isk. tanítóképzőzet tanár. IV. 18 fapamflettel. Kiadója Laufer Vilmos. Ára 80 kr. E munka, mely az összehasonlító földrajz szellemében készült, annál örövendesebb jelenség, mert a jelen tankönyveink azon egyike, melyben az olvasó rendszert lát. Kiindul a föld geológiai alakulásából, s helyesen: aztán áttér a vízszintes, függélyes tagozódásra, megmutatja újabb adatok nyomán a föld felületén végbe ment és folyton tartó átalakulásokat, melyeket egyrészt a vulkáni erőknek, más részt külső tényezőknek: a víz alakító hatásának, a levegőnek, napnak sat. tulajdonít. Tájékozást nyújt a folyóvíz eredetéről, körfutásáról s annak az ember történetében való szerepéről, a folyórendszerelől akként csoportosítva ezeket, hogy fejtegető eljárásból ezen tényezőknek az ember törekvéseire való előnyös vagy hátrányos behatásának tanulása tisztán levonható.

Nem felejtkezünk meg u geológiai korszakokról s közelekről sem, melyekből a hegyeségek s hegyek különböző alakjait magyarázza, s áttérve a levegőre, légmórsékeltekre s egyéb term. földrajz körébe tartozó légköri tűneményekre, s feltüntetve ezeknek az ember háztartásában való kiváló szerepét, áttér az ethnographiára, miután a fentiekől függő növényzeti s állatországai viszonyokat — folyton szem előtt tartva a hazát — már megismertette. — Előszavában a term. földrajznak a természettanhoz való viszonyát körvonalozván, felsorolja kütfőit. — A munka alaki s tárgyi tekintetben jeles és hiányt pótlo; azért egy a tanférjak mint ifjuság és tudománykedvelők figyelmére méltó, s melegen ajánlható annál inkább, mert nem csak olcsó, hanem a földrajz gyakorlati ismeretek elsajátítására igen alkalmas.

(Vége köv.)

Üzleti tudósítás.

Baján, 1878. auguszt 31-én.

Buza uj 8.70 zab 5.20 bab 9.50 árpa 5.20 rozs 5.85 kétszeres 5.90 köles 5.40 kukorica 5.50

Az árak 100 kilogr. után.

Nyílt tér*)

T. cz.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. é. közönséget, hogy

orvosi gyakorlatomat

itt helyben megkezdtem. Lakásom fő-utca Stern Lipót ur házában.

Baja, 1878. aug. hóban.

Tisztelettel

Dr. Dobry Péter.

*) E rovart a'att közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.

Felcélis szerkesztő:

Dr Margalits Ede.

N Á N A Y L A J O S

K Ö N Y V N Y O M D Á J A

(BAJÁN, BÓDOG-TÉR, SCHEIBNER-féle HÁZ)

elvállal mindennemű

önálló munkák, röpiratok, táblázatok, körlevelek, esketési-, eljegyzési- és névjegyek, váltók és kötelezvények, gyászjelentések, falragaszok sat. izlésteljes és a legjutányosabb áron való elkészítését.

Továbbá ajánlja

dusan berendezett raktárát számlák-, szállítólevelek-, községi- és egyéb hivatalos nyomtatványokból, bíróságok, ügyvédek és községek számára.

Vidéki megrendelések a legpontosabban s legjutányosabban eszközöltetnek.

— Könyvnyomdám a **legujabb betűkkel** láttam el. —
Előfizetéseket elfogad a

„**B A J A**”

elmű közlönyre.

Egész évre — — 5 frt —
Fél évre — — 2 „ 50 kr.
Negyed évre — — 1 „ 30 „

Előfizetési díj:

Értesítés

Van szerencsém a t. közönségnek tudomására juttatni, hogy lakásom nagyobbodása folytán oly helyetbe jutottam, miszerint növénydekeket teljes ellátásra is elfogadok.

Bővebb értesítést nyerhetni aluliróttól (Baján, Bányutcza, posta ház mögött) folyó évi augusztus 25-től, mely időtől nyilvánossági joggal bíró intézetemben beiratások is eszközöltetnek.

Nitschner Janka,

2-3 okl. tan. és intézetvezető.

Géplő gépeket

szeg rendszerre kézi munkára, 1-4 vonó marla crőre is, tisztító szerkezettel

Elismert legjobb kiállítással, könnyű járattal és nagy munka képességgel a legjutányosabb árakon.
Megbiztatás ügynökök kerestetnek, ismét eladók-nak magas jutalék. Megbizatás címe:

Ph. Mayfarth et Comp. Maschinen fabrik Frankfurt a Main.

Védelemmel Ajánljuk védelem

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyminiszterium, a felsőbb hadügytanács és számos jótékony intézet sat. szállítói

osácz. királyi szabadalmozott gyáranak
legjobb és legajánlatraméltóbb
eső kőpönyeit,
kocsitakaró ponyvát, ágybeteit, sátorkeleleit.

In der deutschen und französischen Sprache und Literatur, so wie in der Realgegenständen erteilt Unterricht

ALEXANDER FISCHER

Kasernengasse

Authorisirt von der Universität zu Prag.

Növeldei értesítés.

Alulirt nyilv. jogu nevelő és tanítézetben a 13-ik tanév szeptember 10-én kezdődik.

Az intézet befogad: **1-szor elemi-reál- és gymnasiumi növendékeket**, kik az intézetben laknak, tanulmányaikat az intézetben végzik, vagyis annak bentlők tanárai által oktattnak s **állam érvényes bizonyítványt nyernek**. — A tan nyelv magyar és német, valamint az intézet növendékeinek is több mint fele német ajku. — **2-or nyilvános iskolába járó fiukat**, kik Európa nagyobb városainak mintájára az intézetben laknak, a bentlők növendékekkel egyenlő nevelésben s felügye, letben — nemkülönbön tanulmányaikat illetőleg is gondos ellen-őrzésben — részesítelik, de tanulmányaik végett a városi nyilvános tanodákat látogatják. (Sopronnak van kath. főgymnasium-prot. lyceuma s állami főreáltanodája.)

Kezesség vállalatik, hogy a magyar ajku növendékek a németnyelvet két év alatt szó- és írásban tökéletesen elsajátítják, ugy hogy a harmadik évben képesek leendenek tantárgyaikat tisztán német nyelven tanulni, vagy pedig tanulmányaikat német tanítézetben is folytatni. **Ennek ellenkezője áll a német ajku növendékekre nézve, a magyar nyelvet illetőleg.** A franczianyelv tanulása az elemi tanoda harmadik osztályától kezdve fölül, az intézet összes növendékeire nézve kötelező; nemkülönbön a tornászati-, uszás-, tánc-, ének-és a katonai had- és fegyvergyakorlatok. Ezekért külön díj nem fizetetik. — Angolnyelv, zene, lovaslás, vívás, a szőlők kiváratára külön mérsékelt díj fizetése mellett tanítatik.

Levélbeli megkérésre az intézet értesítőt s rajzat kézzel megküldi az igazgató

Csüdes J. F. Sopronban.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján.

6407
p. 575.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbírószág részéről ezenel hőzhírré tétetik: hogy néhai Manolino szül. Schneider Magdolna hagyatékához tartozó, s a bajai 1143. sz. tjekben foglalt 1209 hv. 1149 ö. i. számú o. é. 1241 frtra becsült ház udvar és kerttel, f. é. szeptember hó 30-án mint 1-ső s szükség esetében f. é. october 31-én mint 2-ik határnapon mindenkor délután 3 óraker ezen kir. járásbírószág árverési helyiségében de csak becsáron felül közárverésileg eladatni fog.

Miről venni szándékozók azzal értesítetnek, hogy bánatpénzüil az eladandó fekvőség — becsértéke után számított 10% lézen az árverés előtt letendő, a vételárnak első fele melybe a letett bánatpénz is beszámítatik, az árverés jogerőre emelkedésétől számított három hónap alatt, a másik fele pedig ugyanattól számított hat hónap alatt kiadóhivatal mint letéti pénztárba lefizetendő, minek megtörténte után a tehermentes átírás vevő nevére hivatalból fog elrendeltetni. A tetleges birtok vevőt azonnal illetendí, — őt terhelvén az átruházási százalék fizetése is. A föltételek be nem tartása esetén a megvett vagyon egy ujabb határnapon vevő kárára s veszélyére fog elárvereztetni. — Az árverési föltételek egész terjedelemben egyébiránt ugy ezen kir. járásbírószágnál valamint az árverés foganatósítására kiküldött bírósági végrehajtó Horánszky László úrnál betekinthetők.

Baján a kir. járásbírószágánál 1878. julius 26.

Rác,
kir. járásbíró.